

Desk analiza potreba i prilika za mlade u prigradskim naseljima Novog Sada u 2022. godini

Uvod

1. Cilj

Analiza treba da posluži kao osnov za kreiranje programa Omladinskog saveza udrženja OPENS i aktivnosti u Omladinskom centru OPENS kojim će se ciljano odgovarati na potrebe mladih iz prigradskih naselja Novog Sada.

2. Metod sakupljanja podataka

Desk istraživanje je prikupljanje i analiza sekundarnih informacija iz dostupnih izvora. Desk istraživanja se baziraju na različitim izvorima informacija, što omogućava dobijanje velike količine podataka za uporediti i analizirati. Podaci su uvek neciljani, jer se ne kreiraju tokom procesa, već su preuzeti iz drugih izvora spremnih za analizu.

3. Izvori

Istraživanje položaja i potreba mladih za potrebe lokalnog akcionog plana – terensko istraživanje – Ninamedia za Grad Novi Sad 2018. godine.

Izveštaj o sporevedenom monitoringu i evaluaciji projekata kojim su dodeljena sredstva iz budžeta Grada Novog Sada za 2019. godinu, a kojima se ostvaruju ciljevi i mere definisane lokalnim akcionim planom politike za mlade za period od 2019. do 2022. godine – Evropski omladinski centar vojvodine, 2019. godine.

Izveštaj o sprovedenom monitoringu i evaluaciji projekata po javnom konkursu za finansiranje projekata kojima se podstiču mladi da aktivno učestvuju u društvenim tokovima kroz afirmaciju i podršku omladinskim aktivnostima u skladu sa Lokalnim akcionim planom politike za mlade Grada Novog Sada za period 2019-2022. godine, za 2019. godinu – Evropski omladinski centar Vojvodine 2019. godine.

Izveštaj o sporvedenom monitoringu i evaluaciji porjekata u oblasti omladinskog sektora za 2020. godinu – Evropski omladinski centar Vojvodine 2021. godine.

Izveštaj o sporvedenom monitoringu i evaluaciji projekata po javnom konkursu za finansiranje programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora, kojima se obezbeđuje implementacija, monitoring i evaluacija programa i projekata kojima se ostvaruju ciljevi i mere definisane Lokalnim akcionim

planom politike za mlade Grada Novog Sada za period 2019-2022. godine, za 2021. godinu – Evropski omladinski centar Vojvodine, 2022. godine.

Analiza sprovedenih ciljeva i mera Lokalnog akcionog plana politike za mlade Grada Novog Sada za period 2019-2022. godine.

Položaj i potrebe mladih iz prigradskih naselja Novog Sada

Poslednje dostupno istraživanje položaja i potreba mladih u Novom Sadu rađeno je 2018. godine za potrebe izrade Lokalnog akcionog plana politike za mlade Grada Novog Sada za period 2019-2022. godine. Ovaj dokument prepoznaje mlade iz prigradskih naselja kao zasebnu ciljnu grupu te i definiše konkretno njihov položaj i potrebe. Uzorak na kom je rađeno istraživanje je 1000 mladih od kojih su 32% mladi iz prigradskih naselja Novog Sada.

U istraživanju ispitanici su ocenili nivo zadovoljstva kvalitetom života ali i kroz 9 prioritetnih oblasti detaljnije odgovorili na to kakav je položaj mladih u Novom Sadu. Devet prioritetnih oblasti su: obrazovanje, zapošljavanje, zdravlje, slobodno vreme i kultura, volontiranje i aktivizam, bezbednost, mobilnost, informisanost, zaštita životne sredine i održivi razvoj, socijalna inkluzija.

Uopšteno položaj i potrebe mladih iz prigradskih naselja se ne razlikuju mnogo od položaja i potreba svih ispitanika – mladih iz Novog Sada. Opšta porsečna ocena zadovoljstva kvalitetom života mladih u Novom Sadu je 3,52 (na skali od 1 do 5, gde je prosek 3) dok je konkretno kod ciljne grupe ona 3,47.

Međutim, analizom dostupnih podataka zapaženo je da u određenim oblastima i podtemama položaj i potrebe mladih iz prigradskih naselja odstupaju od opšte populacije mladih iz Novog Sada.

1. Obrazovanje mladih

73,4 % mladih iz prigradskih naselja nije nikada pohađalo seminare, kurseve, kreativne radionice ili druge vrste edukacija koje nisu u vezi sa nastavom u školi.

Samo 11,4% mladih iz prigradskih naselja je pohađalo online edukacije. Ovaj rezultat treba posmatrati iz ugla vremenskog perioda kada je rađeno istraživanje (2018. godina) kada onlajn edukacije još nisu uzele maha kao za vreme pandemije i postkovid perioda.

2. Zapošljavanje mladih

20,9% mladih iz prigradskih naselja nema zaposlenje, dok 23,7% zaposlenih ne radi u struci.

Velike brojke mogu biti i direktno povezane sa činjenicom da se samo 17,1% mladih iz prigradskih naselja izjašnjava zainteresovanim za pokretanje sopstvenog biznisa, dok 48,9% nije čulo za programe zapošljavanja, a njih 68% nije čulo za oblik zaposlenja frilensing.

3. Zdravlje mladih

50,6% mladih iz prigradskih naselja odlazi kod lekara / zubara samo kada ima određeni zdravstveni problem.

Kada su u pitanju zdravi stilovi života izdvaja se rezultat da se 48,1% mladih iz prigradskih naselja bavi povremeno rekreativno sportom, dok se 27,2% ne bavi uopšte.

Kada je u pitanju reproduktivno zdravlje i prevencija procenat mladih koji ne koristi kontraceptivnu zaštitu je 21,8% dok je onih koji je koriste ponekad 27,4%.

Zabrinjavajući su nalazi stanja mentalnog zdravlja mladih iz prigradskih naselja. 57,9% mladih nije čulo za postojanje savetovališta za mlade dok 67,3% nije čulo za programe prevencije mentalnog zdravlja.

4. Slobodno vreme i kultura mladih

Preko 50% mladih iz prigradskih naselja nijednom nije otišlo u bioskop u periodu od godinu dana, a 38,4% išlo je do tri puta.

51,1% mladih nijednom nije otišlo u pozorište ili na koncert dok 71,45 mladih nijednom nije otišlo u muzej ili na izložbu.

82% mladih iz prigradskih naselja nije član biblioteke.

Ovi rezultati direktno su povezani sa činjenicom da preko 60% mladih nije informisano o kulturnim dešavanjima koji su namenjeni mladima u Novom Sadu, a da ni jedna mlada osoba iz prigradskih naselja među ispitanicima nije učestvovala u kreiranju kulturnog sadržaja.

5. Volontiranje i aktivizam mladih

Kada je u pitanju volonterski rad 65,1% mladih iz prigradskih naselja nikada nije volontiralo.

Kada je u pitanju aktivistički angažman mladih stanje je takođe nezadovoljavajuće. Mogućnosti da učestvuju u donošenju odluka ocenjuje sa loše i osrednje, preko 70% mladih – kako u institucijama, tako i u ustanovama kulture i udruženjima / organizacijama.

Samo 5,4% mladih iz prigradskih naselja učestvuje u donošenje odluka koje se tiču mladih , a preko 70% ne učestvuje niti želi da učestvuje.

98,4% mladih iz prigradskih naselja nije čulo za nevladine organizacije u Novom Sadu, a svoj aktivizam najčešće ispoljavaju kroz učešće u političkim partijama 15,2%, neformalnim grupama 8,5%, udruženjima građana 7%, studentskim i učeničkim parlamentima 4,7%.

6. Bezbednost mladih

Iako su mladi ocenili da se osećaju bezbedno u svom mestu izuzetno je mali procenat onih koji su učestvovali i programima bezbednosti 8,5% dok je 50% njih izjavilo da nije informisano o postojanju programa bezbednosti mladih.

7. Mobilnost mladih

40% mladih iz prigradskih naselja bi otišlo u inostranstvo na usavršavanje / školovanje ili radi posla.

8. Informisanost mladih

Mladi iz prigradskih naselja imaju dobru pristupačnost tehnici i internetu preko 90% njih.

Preko 50% mladih informiše se preko internet. Preferirani način primanja informacija su internet 32,4% i društvene mreže 16,5%.

9. Zaštita životne sredine i održivi razvoj

Mladi iz prigradskih naselja po ovom pitanju ne odudaraju u odgovorima od svojih vršnjaka iz opšte populacije u Novom Sadu, međutim činjenica je da se samo 11,4% mladih informiše o stanju životne sredine i održivom razvoju.

10. Socijalna inkluzija mladih

Preko 60% mladih iz prigradskih naselja nije upoznato sa terminom osetljive grupe.

Procenat mladih koji je učestvovao u programima inkluzije je izuzetno nizak 1,6%, a njih 66% izjavilo je da ni ne želi da učestvuje u njima.

Prilike za mlađe iz prigradskih naselja

Mladi kao ciljna grupa prepoznati su Loaklanim akcionim planom politike za mlađe u Novom Sadu za period 2019-2022. godine kroz 2 mere u 2 različite oblasti.

1. Oblast slobodno vreme i kultura mlađih – mera 4.2.4. Podsticati razvoj programa kulture od mlađih i za mlađe u prigradskim naseljima
2. Oblast informisanje mlađih – mera 7.2.2. povećati nivo informisanosti mlađih iz prigradskih naselja kroz inovativne programe informisanja

Kroz ove dve mere u periodu od 4 godine (2019-2022.) realizovano je 27 projekata podržanih od Grada Novog Sada putem javnih konkursa za realizaciju ciljeva i mera Lokalnog akcionog plana politike za mlađe. Međutim, ne postoji javno dostupna informacija o njihovim sadržajima niti broju mlađih koji su obuhvatili ni konkretno navedenim prigradskim naseljima u kojima su realizovani.

Izveštaji monitoringa i evaluacije projekata koji su u toku ove četiri godine realizovani ne sadrže informaciju o broju mlađih iz prigradskih naselja koji su obuhvaćeni realizacijom projekata, ali se iz njih može videti da su se neke od aktivnosti (bez obzira na oblast i meru) realizovale u prigradskim naseljima Petrovaradin, Kać, Sremska Kamenica, Stepanovićevo, Čenej, Kovilj, Vaternik, Futog, Budisava, Kisač, Begeč, Šajkaš, Rumenka, Bukovac.

Prema bazi Kancelarije za mlađe Grada Novog Sada na vebajtu prepoznato je 109 omladinskih, organizacija za mlađe i udruženja građana koji realizuju programe za mlađe. Od ovog broja 10 njih je registrovano (ima prostorije) u prigradskim naseljima Grada Novog Sada.

Što se prostora za mlađe tiče, nije prepoznato da postoje prostori koji bi se definisali kao prostori za mlađe. Međutim, u 2022. godini u prigradskim naseljima su kroz program Evropske prestonice kulture otvorene 3 kulturne stanice (Bukovac, Rumenka, Kovilj) u kojima se odvijao kulturno-umetnički program.

Takođe, program za mlađe „Novi Sad grad mlađih, Srbija zemlja mlađih“ koji je legat programa Omladinske prestonice Evrope 2019, prepoznaje mlađe iz prigradskih naselja kao ciljnu grupu kroz jednu meru. Ovaj program realizuje se poslednje dve godine (2021. i 2022.) kroz programe koje vodi Omladinski savez udruženja OPENS. Kroz dosadašnju realizaciju implementirani su programi „School Escape“, Mobilni omladinski klub i Uključi se pronađi rešenje koji su

obuhvatili i mlade iz prigradskih naselja. Prema dostupnim izveštajima sa realizovanih aktivnosti broj mlađih koji je uključen kroz ove programe je 1500 s obzirom da se dva projekta realizuju u Poljoprivrednoj školi sa domom učenika u Futogu.

Zaključak

Dostupno istraživanje na osnovu kog je pravljena desk analiza datira iz 2018. godine, te je objektivno verovati da su se položaj i potrebe mlađih generalno ali i iz prigradskih naselja izmenile u odnosu na posledice pandemije korona virusom 2020. godine i periodom nakon u kom dominira sanacija posledica.

Ono što se izdvaja kao najupečatljivije zapažanje jeste da su mlađi iz prigradskih naselja u lošem položaju kada je u pitanju mogućnost učešća u donošenju odluka ali i kada su u pitanju briga o reproduktivnom i mentalnom zdravlju. Takođe, izdvaja se i veoma visok procenat mlađih koji ne konzumiraju kulturne sadržaje tipa odlaska u biskop, pozorište, muzej.

Takođe, zapaža se i nedostatak praćenja ove ciljne grupe kroz realizaciju projekata kojima se ostvaruju ciljevi i mere Lokalnog akcionog plana politike za mlađe u Novom Sadu, te se ne može utvrditi da li je njihov položaj i da li su njihove potrebe zadovoljene u odnosu na rezultate koji su dobijeni istraživanjem.

Ovo zapažanje dovodi do glavnog nalaza desk analize, a to je da se treba posvetiti više pažnje u praćenju položaja i potreba mlađih iz prigradskih naselja kao i da bi trebalo voditi računa o njihovom uključivanju i kreiranju mogućnosti za njihovo uključivanje u planiranju i realizaciji projekata za mlađe. Preporuka analize bi išla u smeru prepoznavanja uključivanja mlađih iz prigradskih naselja kao posebnog cilja za sve oblasti definisane Lokalnim akcionim planom za mlađe.

Omladinski savez udruženja OPENS
decembar 2022. godine